

Uudenmaan ympäristökeskus
Asemapäällikönkatu 14, PL 36
00521 Helsinki

MIELIPIDE YTV:N JÄTTEENKÄSITTELYKSEKUKSEN KEHITTÄMISEN YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTISELOSTUKSESTA (BIOJÄTTEEN KÄSITTELYN JA TUHKIEN SJOITTAMISEN YVA)

VÄÄRÄ LÄHTÖKOHTA YVA-MENETTELYYN

”Hankkeen ympäristövaikutukset on selvitettävä tämän lain mukaisessa arviointimenettelyssä ennen kuin hankkeen toteuttamiseksi ryhdytään ympäristövaikutusten kannalta oleellisiin toimiin...” (YVA-laki, 2 luku, 7§)
Lupa Ämmässuon laajennusalueen louhintaan on annettu ja louhintatyöt käynnistetty ennen YVA-menettelyn alkamista.

”Viranomaisen ei saa myöntää lupaa hankkeen toteuttamiseen tai tehdä muuta siihen rinnastettavaa päätöstä ennen kuin se on saanut käyttöönsä arviointiselostuksen ja yhteysviranomaisen siitä antaman lausunnon...” (YVA-laki, 2 luku, 13§)
Kuten edellä, lupa laajennusalueen louhintaan on annettu ja louhintatyöt käynnistetty ennen YVA-menettelyn alkamista.

Kun louhintatyöt on tehty tai käynnistetty on hanketta helppo puolustella sillä, ettei alueella ole suojeltavia eläin- tai kasvilajeja. Luontoympäristö selitellään ”tuhoutuneeksi” aivan kuin itsestään ja siten alue soveltuu hyvin ympäristöluvitettavalle hankkeelle. Louhinnan aikana tai jälkeen YVA-menettelyn tueksi käynnistettävät tutkimustulokset vääristyvät. Lisäksi lupaviranomaisen ja oikeusporras asetetaan jo tapahtuneen tosiasian eteen niin, että jo peruuttamattomalla toimenpiteellä alueelle sijoitettavalle hankkeelle löytyy jälleen puolustelut, vaikka hanke ympäristöllisesti olisi kuinka soveltumaton alueelle tahansa. Näin on käynyt kaikkien Ämmässuon alueelle toteutettujen kaatopaikka- ja sen liitännäistoimintohankkeiden kanssa. Myös louhintaan sijoitetuilla investoinneilla hankkeesta vastaavan on helppo painostaa lupaviranomaiselta lupa. Sama menettely jatkuu myös oikeusportaissa.

YVA-lain henki ei siis pääse toteutumaan YVA-menettelyissä, joissa myönnetty louhintaluvat määräävät marssin tahdin.

Mm. Pääkaupunkiseudun Rakennusjätteiden Käsittelylaitos Oy:n (nykyisen Ekopark Oy:n) YVA:n ohjausryhmässä törmäsin edellä kuvattuun epäkohtaan. Asukasedustajina vaadimme YVA-menettelyn laillisuudesta ympäristöministeriön lausunnon. Ministeriön virkamies vastasi launnossaan, että menettely on YVA-lain mukainen ja perusteli kannanottoaan sillä, ettei louhintalupa vielä edellytä hankkeen sijoittamista louhitulle alueelle eikä se ole siis hankkeen ympäristölupa.

Ympäristöministeriö varmasti itsekkin myöntää perustelun teennäisyyden ja absurdin tilanteen, johon tämänkaltainen asioiden tarkastelu johtaa.

OHJAUSRYHMÄ

Kirkkonummen kunta on asetettu tosiasian eteen, jossa sen alueelle yhdyskuntajätteiden kaatopaikan tilalle yhtäkkiä suunnitellaankin ongelmajätteiden kaatopaikkaa. Ongelmajätteiden kaatopaikkaa suunnitellaan vain n. 400 merin päähän lähimpien asuintonttien rajoista. Tästä huolimatta on Kirkkonummelta hankkeen YVA-menettelyn ohjausryhmässä vain kaksi edustajaa, joista toinen on asukasedustaja. Loput ovat hankkeesta vastaavan YTV:n edustajia, sen palkkaamia konsultteja, Espoon kaupungin edustajia sekä Uudenmaan ympäristökeskuksen virkamies. Ohjaustyöryhmän kokoonpanossa on ilmeinen epäsuhta.

Ohjausryhmässä ei ole mukana lääketieteen koulutuksen saanutta asiantuntijaa Espoosta ja K-nummelta. Tämä olisi ollut välttämätöntä, koska YVA-menettelyssä tarkastellaan ongelmajätteiden ja tartuntavaarallisten jätteiden sijoittamista lähelle asutusta. Tehtyjen terveydellisten selvityksien puutteellisuus ja YVA-selostuksessa vedetyt johtopäätökset kertovat, että ohjaustyöryhmässä konsultteineen ja viranomaisineen ei ole riittävän lääketieteellisen tietämyksen omaavia edustajia, joilla olisi ollut tarvittava koulutus ja edellytykset hankkeiden terveydellisten vaikutusten arviointiin.

Selvityksen tuhkien päästöistä ilmaan ja päästöjen aiheuttamat terveydelliset vaikutukset puuttuvat YVA-selostuksesta. Myös tarkasteltavien hankkeiden muiden päästöjen ja aiheutuvien riskien terveystarkastelut liikennevaikutuksia lukuun ottamatta puuttuvat. Niin ikään sosiaalisista vaikutuksista todetaan asiaan tutkimatta ja hallitsematta yksikantaa ja sablonin omaisesti ”ei olennaisia vaikutuksia”.

Terveys- ja sosiaalisen alan ulkopuolisista asiantuntijoilta pyydytyksi väitetyt lausunnot puuttuvat YVA-selostuksesta. YVA-lain mukaan YVA-menettelyn tarkoituksena on lisätä kansalaisten tiedonsaantia. Kyseiset lausunnot olisi siis pitänyt liittää YVA-selostukseen. YVA-menettelyn lopputuloksen kannalta on myös aivan toinen tilanne jos alan asiantuntijat selvittävät hankkeiden aiheuttamat terveydelliset ja sosiaaliset vaikutukset sen sijaan, että heidän jätetään pelkän lausunnonantajan asemaan.

Mitä ympäristövaikutusten tarkastelun puutteisiin tulee, todettakoon, että puutteellisuuden johtunevat lähinnä asenteista ja siitä, että YVA-ohjelman ja –selostuksen tekstin maksaa hankkeesta vastaava. Karkeimpiin puutteellisuuksiin olisi yhteistyöviranomaisen luullut puuttuvan viimeistään YVA-selostuksen laadinnan aikana puolueettoman ja objektiivisen tarkastelun saavuttamiseksi.

SVA JA TVA PUUTTUVAT

SVA- (sosiaalisten vaikutusten) ja TVA- (terveydellisten vaikutusten) arviot puuttuvat Ämmäsuolla tehdyistä selvityksistä siitä huolimatta, että asiaa on viranomaisilta moneen kertaan perustellusti vaadittu.

Tiedusteluuni näiden selvitysten puuttumiseen eräässä Ämmäsuon YVA:n esittelytilaisuudessa Uudenmaan ympäristökeskuksen virkamies vastasi, että ”on aivan sama mitkä kirjaimet näiden selvitysten etuliitteinä ovat”.

Vastaus ilmentää viranomaisen asukkaiden tietotason aliarviointia ja täydellistä välinpitämättömyyttä mm. asukkaiden terveyttä kohtaan.

YVA-LAIN HENKI EI TOTEUDU

YVA-lain ”... tavoitteena on edistää ympäristövaikutusten arviointia ja yhtenäistä huomioon ottamista suunnittelussa ja päätöksenteossa sekä samalla lisätä kansalaisten tiedonsaantia ja osallistumismahdollisuuksia.” (YVA-laki, 1 luku, 1§) YVA-menettelyn pitäisi siis antaa asukkaille ja päättäjille tietoa suunnitteilla olevasta hankkeesta.

Vastaanottoterminaali, jossa vastaanotetaan tartuntavaarallisia jätteitä (tullin hävityserät ja sairaalajätteet) sekä ongelmajätteitä (lentotuhkat ja savukaasun puhdistusjätteet) ja jossa käsitellään ongelmajätteitä (edellisten stabilointi) sijoitetaan n. 400 metrin päähän asutuksesta. Siitä huolimatta vaikka on kyse näinkin riskialttiista toiminnoista asutuksen vieressä YVA-selostuksessa ei ole kerrottu, että vastaanottoterminaalissa vastaanotetaan tartuntavaarallisia jätteitä. On itsestään selvää, että näin menetellen YVA-lain henki ei toteudu. Tartuntavaarallisten jätteiden vastaanotto k.o. terminaalissa ilmeni vain vahingossa Veikkolassa järjestetyssä asemakaavoitustilaisuudessa asukkaiden vaatiessa YTV:n edustajalta tietoa vastaanotettavista jätteistä.

YVA-selostuksessa ei myöskään kerrota, että tartuntavaarallisille jätteille turvallinen käsittelypaikka on Riihimäen Ekokemilla.

TEHDYT TUTKIMUKSET

Asukkaat ovat moneen kertaan kritisoineet sitä, että tehdyt tutkimukset ja taustaselvitykset Ämmäsuolla ovat puutteelliset ja vaillinaiset.

Ilmeisesti saamaansa kritiikkiä kumotakseen ovat hankkeista vastaava ja konsultit tässä YVA-selostuksessa listanneet pitkän listan tehtyjä pinta- ja

pohjavesitutkimuksia. Pitkään lista ei kuitenkaan muuta sitä tosiasiaa, että kaikki hyödynnetyt tutkimukset ja selvitykset on tehty vasta Ämmäsuon

kaatopaikkatoimintojen käynnistyttyä. Luotettavat verrannaistutkimusten tulokset siis puuttuvat.

Samoin pitkänä listana luetellut ilman laatua koskevat selvitykset eivät nekään muuta sitä tosiasiaa, että Ämmäsuon ilmanlaatua ei ole haluttu analysoida tai ainakaan analyysin tuloksia ei ole julkaistu. Pelkkä haisevien rikkiyhdisteiden ja pölyhiukkasten määrän laskeminen ei riitä alueella, johon tuodaan koko pääkaupunkiseudun jätteet.

Asukkaiden antama kritiikki riittävien taustatutkimusten puutteellisuuksista pätevät edelleen. YVA-lain henki ei siis tältäkään osin toteudu.

MUITA PUUTTEITA YVA-SELOSTUKSESSA

Tuulet

Vaikutuksista ilman laatuun kerrotaan, että valtatuulten suunta on lounaasta. Ilmoitetaan, että siten tuhkien loppusijoituspaikkaan nähden lähimmät Laitamaan ja Kolmperän asutusalueet ovat suotuisissa suunnissa.

Selvityksessä ei ole kuitenkaan vaivauduttu tai haluttu huomioida rakennettavan kaatopaikka-alueen pinnanmuodostusten vaikutusta ilmavirtojen ohjautumiseen. Lounaasta puhaltavat tuulet ohjautuvat kahden täyttöpänkereen väliin ja törmättyään vanhan kaatopaikan täyttöpänkereeseen tuulet ohjautuvat kohti pohjoista. Ne puhaltavat suoraan kohti pohjoista vastaanottoterminaalin (jossa siis vastaanotetaan tartuntavaarallisia ja ongelmajätteitä sekä käsitellään viimeksi mainittuja) läpi Kolmperän asutusalueelle.

Asutus altistetaan hengittämään tuhkien sisältämiä vanadiineja, arseeneja ja muita myrkkijä. Tuhkat voivat sisältää myös PAH-yhdisteitä (polyaromaattisija hiilivetyjä), jotka voivat aiheuttaa syöpää. Lisäksi asukkaat altistetaan tartuntavaarallisten jätteiden mikrobileijumille, jotka ulottuvat normaaliolosuhteissakin n. 700 metrin päähän. Mitään näiden tekijöiden aiheuttamista terveydellisistä vaikutuksista ei ole YVA-selostuksessa kerrottu. Ilmavirtojen vaikutuksia ei ole siis selvitetty eikä tarkasteltu. Osoittaa täydellistä välinpitämättömyyttä jo olemassa olevaa asutusta kohtaan jättää asukkaat yksin vallitsevien tuulten suuntien armoille.

Lisäksi ilmavirrat ohjautuvat Suonsilmän lammen yli. Lampi ja sen lähiympäristö ovat tuhkien, ongelmajätetukien ja tartuntavarallisten jätteiden mikrobien leijuma-alueella. Lammen luontoarvot on todettu arvokkaiksi Uudenmaan ympäristökeskuksenkin taholta. Lammen vesi virtaa Kolmperä-järveen.

Ongelmajätteiden, tuhkien ja asbestin läjitysalueet on ilmoitettu katettaviksi siirrettävillä katoksilla tai pressuilla pölyämisen estämiseksi. Jo kiinteiksi asennetutkin

katot repeytyvät tai irtoavat rajuissa myrskyissä. Jos tällainen myrsky sattuu esim. viikonlopulla tai yöllä satojen hehtaarien alueella, jolla on vain 1-2 vartijaa, aiheutetaan sillä vain 400 metrin päässä olevalle asutukselle kohtuuton riski. Tilanteeseen ei pystytä puuttumaan riittävän nopeasti.

Mahdollisesti maastoon levinneet tuhkat ilmoitetaan kerättävän työkonein. Monien kilometrien säteellä maastoon pölynneet tuhkat on mahdotonta kerätä minkäänlaisin konein. Mahdotonta on myös pestä laajat metsäalueet. Tällaisessa tilanteessa luontoa ei pese muu kuin kaatosade ja silloin laskeutuneet tuhkat huuhtoutuvat vesistöihin ja painuvat maaperään.

Todetaan, että ”*Jätteenpoltossa syntyvä lentotuhka ja savukaasunpuhdistustuote ovat usein ominaisuuksiltaan ongelmajätteitä.*” Edelleen myönnetään, että ”*Pelkän REF-polttoaineen tuhkien ja savukaasunpuhdistustuotteen laatua on tutkittu hyvin vähän eikä julkaistua tietoa laadusta ole satavilla...*” Kaikesta huolimatta nämäkin myrkyt oltaisiin valmiit sijoittamaan 400 metrin päähän asutuksesta.

Tuhkat sisältävät mm. vanadiinia ja arseenia, siis myrkkijä, joilla on vakavat terveydelliset vaikutukset. YVA-selostuksessa ei kerrota näistä terveydellisistä vaikutuksista.

Dämmanistakin, josta Espoo ja Kirkkonummi ottavat käyttövetensä, on mitattu luonnonvaraista suurempia vanadiiniarvoja, kiitos Ämmässuolle jo läjitettyjen tuhkien. Myös Ämmässuon pohjavesistä mitatut vanadiiniarvot ylittävät luonnonvaraiset arvot. Niiden lähtökohta on selvä, haluttiin se myöntää tai ei: alueelle jo läjitetyt tuhkat. Tuhkien vakavia terveydellisiä vaikutuksia ei tässä YVA-selostuksessa ole tutkittu, koska selostuksen kirjoittaneilla konsulteilla ja viranomaisilla ei ole siihen riittävää asiantuntemusta. Asiat on vain kevyesti ja vastuuttomasti kuitattu ”ei terveydellisiä vaikutuksia”.

Riskit

Tuhkien loppusijoituksesta aiheutuviksi riskeiksi ilmoitetaan ainoastaan liikenteelliset riskit ja asukkaiden ennakkopelot. Riskien rajaus on erikoinen. Ennakkopelkojen tekstiosa on lähinnä naivia ja kertoo konsulttien täydellisestä asiantuntemattomuudesta mitä terveydellisiin ja sosiaalisiin vaikutuksiin ja todellisiin riskeihin tulee.

Tuhkien hyötykäyttö

Tuhkien hyötykäyttöä ei ole tarkasteltu YVA-selostuksesta. Asiaan olisi löytynyt miettimisen arvoisia esimerkkejä esim. Tanskasta.

Tuhkien muut sijoitusalueet

Tuhkien muista loppusijoitusalueista, vaikka niitäkin on kiitettävästi löytynyt jopa vastaanottamaan muualtakin tulevia ongelmajätetuhkia aina vuoden 2008 alusta alkaen, ei ole kirjattu Lohjan Tytyrin kaivosta eikä Aijalan Sinkkikaivosta. Tytyrissä ja Aijalassa on ilmoitettu olevan runsaasti tilaa moniksi vuosikymmeniksi. Kyse on pelkästään lyhytnäköisistä kustannussäästöistä ja siksi tuhkat halutaan Ämmäsuolle.

Hajut

Biojätteiden käsittelystä aiheutuneiden hajuhaittojen tarkastelussa ja summauksessa ei ole huomioitu prosessin jätevesien hajupäästöjä. Ne todetaan Suomenojalle johdettavista likavesiä väkevimmiksi. Haisevia jätevesiä esitetyissä vaihtoehtoissa muodostuu nykyistä kompostointiprosessia 4.900 m³/a huomattavasti enemmän 16.000 m³/a tai jopa 32.000 m³/a mikäli käsiteltävien biojätteiden määrä nostetaan 80.000 tn/a. Lisäksi viemäröinnin ulkopuolelle jääviä valumavesiä ohjataan avonaisten tasausvesialtaiden kautta maastoon. Fosfori-, typpi- ja bakteeripitoisina nämäkin aiheuttavat hajuhaittoja.

Biojätteiden käsittelyn aiheuttamissa vaikutuksissa ei ole pystytty tarkastelemaan hajujen ja myrkyllisen kaasuyhdisteiden terveydellisiä seurauksia. Biojätteidenkin kohdalla todetaan, ettei niillä ole terveydellisiä vaikutuksia. Aivan ilmeisesti selvityksen kirjoittaneet konsultit eivät hallitse asiaa. Ohjaustyöryhmässä olisi pitänyt olla lääketieteellisen koulutuksen saaneet henkilöt. Tätä ei kuitenkaan ole pidetty tarpeellisena.

Biojätteiden käsittely on aiheuttanut Ämmäsuon alueella vakavia hajuhaittoja ja päästöjä pohjavesiin. Tästä huolimatta nykyiset lainvoimaiset käsiteltävät määrät 30.000 tn/a halutaan nostaa 80.000 tn/a. Asukkaita oli jossain vaiheessa peloteltu, että mikäli näin ei tehdä, haisevat biojätteet läjitetään edelleen Ämmäsuon kaatopaikalle. Tosiasiassa näin ei voida toimia EU-direktiivien vastaisesti. Ylimääräiselle kapasiteettitarpeelle on löydettävä muualta käsittelypaikkoja tai uusi laitos on perustettava pääkaupunkiseudulle. Toiminta on hajautettava ja eniten jätteitä tuottavat kunnat on saatava kantamaan osaltaan vastuunsa jätteiden käsittelystä. YVA-selostuksessa ei ole kuitenkaan pureuduttu muihin sijoitusvaihtoehtoihin riittävällä vakavuudella ja tehokkuudella. Tehdyt ja YVA-selostuksessa esitetyt selvitykset ja perustelut palvelevat vain muun pääkaupunkiseudun, ensisijassa siis Helsingin intressejä. Espoon ja Kirkkonummen paikallisia haittavaikutuksia ei YVA-selostuksessa noteerata. Muita sijoituspaikkaselvityksiä ei ole käynnistetty riittävän ajoissa, koska jätteiden karräminen Ämmäsuolle on ollut niin vaivatonta muulle pääkaupunkiseudulle.

Mikrobit

Biojätteiden käsittely aiheuttaa mikrobileijumia. Todetaan, että ”*Mikrobihaitan ei kuitenkaan katsota ulottuvan edes nykytilassa laitosalueen ulkopuolelle.*”

Vaikka biojätteiden käsittely pääasiassa tapahtuisikin sisätiloissa myös kaatopaikka-alueella vastaanotettavien ja käsiteltävien pilaantuneiden maiden, tartuntavaarallisten sairaalajätteiden ja tullin hävityserien yhteisvaikutukset nostavat koko kaatopaikka-alueen ja sen lähipiirin ilman mikrobitasoa. Unohdetaan, että allergiaa, astmaa jopa

syöpää aiheuttavien mikrobileijumien leijumavyöhyke ulottuu 700 metriin, vaikka tässä ei ole otettu vielä huomioon tuulen voimakkuutta eikä lämpö- ja kosteustiloja.

Pohjavedet

Pohjavesikartat ja pohjavesien virtaussuuntia selventävät kartat puuttuvat edelleen YVA-selostuksesta, vaikka pohjevesiin kohdistuvia vaikutuksien selvitystä ovat edellyttäneet lausunnoissaan Etelä-Suomen lääninhallitus, Espoon kaupunginhallitus ja yhteisviranomaisen. Nämä kartat olisi pitänyt esittää myös asukkaiden ja päättäjien nähtäväksi. Konsulttien puolustelu, että pohjavesikartat ovat liian laajat YVA-selostukseen liitettäväksi, on lapsellista ja vaikuttaa lähinnä peittelyhaluiselta. Hankalimmistakin asioista pystytään toki kaaviot piirtämään.

Tuhkien loppusijoitusalueen louhinta ulottuu pohjaveden korkeustason alapuolelle. Tämä vaikuttaa pohjavesien laskuun ja läheisiin talousvesikaiivoihin. Kuitenkin YVA-selostuksessa todetaan, ettei toiminnoilla ole vaikutusta pohjavesiin.

Ämmässuon alueelle jo sijoitetut tuhkat ovat aiheuttaneet vanadiinipitoisuuksien kohonneita arvoja. Ne ovat Suomen luonnonmukaisia arvoja korkeammat. Myös biojätteiden käsittely on aiheuttanut Ämmässuolla päästöjä pohjavesiin.

Myös pohjavesien näytteenottopisteiden kartat puuttuvat. Nekin olisi pitänyt esittää asianosaisille ja päättäjille.

Kaavoitus

Kaavoituksellisesta tarkastelusta todettakoon, että hankkeessa tuhkat ja ongelmajätteiksi luokiteltavat tuhkat, asbestit, tartuntavaaralliset sairaalajätteet sekä tullin hävityserät suunnitellaan loppusijoitettavaksi alueelle, joka Läntisen Uudenmaan seutukaavassa on merkitty virkistysalueeksi. Alueen jatkokaavoitus on todellakin palvellut vain YTV:n jätehuoltotarpeita.

Maakuntakaavasta, jossa jätehuoltoratkaisut on jätetty epämääräisen vaihekaavan varaan, on jätetty valitukset ympäristöministeriöön

ASUKKAIDEN VAIKUTUSMAHDOLLISUUDET

Useimpien Ämmässuolla tehtyjen YVA-ohjelmien ja YVA-selostusten ohjaustyöryhmissä istuneena tiedän, että asukkaiden vaikutusmahdollisuudet selvitettäviin seikkoihin ja laadittuun tekstiin parhaastakin yrityksestä huolimatta on olematon. Useimmin onkin tuntunut siltä, että asukkaiden asiantuntemusta ja paikallistietoutta halutaankin käyttää YVA-menettelyissä vain tietojen keräämiseen, jotta asiat voitaisiin ajoissa kääntää hankkeiden luvituksia puoltaviksi.

YTV jätti keväällä 2005 kaatopaikan laajennusaluetta koskevan ympäristölupahakemuksen. Ympäristölupahakemus koski mm. tuhkien, asbestijätteen ja sekajätteen läjitystä. Lupahakemus jätettiin ennen kuin nyt käsiteltävä YVA-selostus valmistui. Päättäjät, kunnat ja asukkaat joutuivat ottamaan lupahakemukseen kantaa keskeneräisen YVA-prosessin aikana ja siis puutteellisin tiedoin.

YVA-lain ”... tavoitteena on edistää ympäristövaikutusten arviointia ja yhtenäistä huomioon ottamista suunnittelussa ja päätöksenteossa sekä samalla lisätä kansalaisten tiedonsaantia ja osallistumismahdollisuuksia.” (YVA-laki, 1 luku, 1§)

YVA-menettelyn pitäisi siis antaa hankkeista tietoa asukkaille, päättäjille ja asianosaisille. Suoritettu menettely ei edistä yhtenäistä huomioon ottamista suunnittelussa, päätöksenteossa eikä lisää kansalaisten tiedonsaantia ja osallistumismahdollisuuksia.

Niin ikään YVA-lain mukaan ”Viranomaisen ei saa myöntää lupaa hankkeen toteuttamiseen tai tehdä muuta siihen rinnastettavaa päätöstä ennen kuin se on saanut käyttöönsä arviointiselostuksen ja yhteysviranomaisen siitä antaman lausunnon...” (YVA-laki, 2 luku, 13§). Lupahakemus jätettiin siis lupaviranomaiselle ennen arviointiselostuksen valmistumista ja yhteysviranomaisen lausuntoa siitä.

Kokemuksesta tiedän, että kaikki Ämmässuon alueelta tehdyt YVA-selostukset lukuisista puutteistaan huolimatta on yhteysviranomaisen todennut YVA-lain ja -asetuksen täyttämiksi.

Kokemuksesta tiedän myös, että kaikki Ämmässuolla yvitetut hankkeet ovat saaneet Uudenmaan ympäristökeskukselta ympäristöluvut, ellei sitten hankkeesta vastaava itse poikkeuksellisesti ole jättänyt lupahakemusta tekemättä (pääkaupunkiseudun voimalaitosten yhteinen voimalaitosjätteiden kaatopaikka Ämmässuolle).

Edelleen tiedän, että YVA-menettelyissä esitetty 0-vaihtoehto on Uudenmaan ympäristökeskukselle vain lain sanelema muodollisuus. Uudenmaan ympäristökeskus myöntää, ettei se ole koskaan päätenyt vaihtoehtoon 0. Edelleen Uudenmaan ympäristökeskuksen virkamies on informoinut, että YVA-menettely tehdään, jotta hanke saa luvat.

Siksi tarkastelun alla olevan YVA-selostuksen enempään kritiikkiin minun on turha käyttää aikaani. Hankkeiden vaikutusten perusteluista voitte lukea Uudenmaan ympäristökeskukselle 8.6.2004 kirjoittamastani muistutuksestani jo jätettyyn lupahakemukseen. Tarkemmat jatkoperusteluni voitte lukea valituksestani, jonka tulen jättämän oikeusportaaseen myönnettyänne hankkeille ympäristöluvut.

Totean edelleen Uudenmaan ympäristökeskuksen viranomaisen usein toistamaan sanontaan ”YVA-menettely ei ole päätöksenteon paikka”, että YVA-menettely tehdään päätöksenteon pohjaksi. Mikäli päätöksenteon pohjaksi tehdyssä YVA-menettelyssä yhteysviranomaisen ei vaikuta puolueettomasti ja riittävän suurella kritiikillä YVA-ohjelman ja YVA-selostuksen sisältöön, muodostuu tehdyistä selvityksistä pelkkiä hankkeista vastaavien maksamia ja puolueellisia mainoskirjasia ympäristölupien ryydittämiseksi. Ämmässuon hankkeista vastaavat maksavat YVA-ohjelmien ja -selostusten kirjoituksista Suunnittelukeskuksen konsulteille. Suunnittelukeskuksen omistaa Kuntaliitto, joka ajaa pääkaupunkiseudun - ensitilassa siis Helsingin etuja.

Tässä tilanteessa asukkaille ei jää muuta mahdollisuutta kuin vaatia YVA-lakiin muutosta, jossa YVA-ohjelmat ja -selostukset laadituttaa hankkeista vastaavista

riippumaton, ulkopuolinen taho, joka myös rahoittaa k.o. menettelyn. Aiheutuneet kustannukset perittäköön luvanhakijalta. Tämä asetelma ei tietenkään sulje pois hankkeesta vastaavan YVA-menettelyssä mukana oloa.

Lisäksi muutos YVA-lakiin, jossa louhintalupa kytketään ympäristölupaan niin, ettei louhintalupaa myönnetä ennen YVA-menettelyn valmistumista ja ympäristöluvan myöntämistä, oikaisisi tämän hetken vääristyneen tilanteen. Nykyinen käytäntö on jatkuvana esteenä YVA-lain hengen laadukkaalle toteutukselle.

Nykyisessä menettelyssä asukkaiden vaikutusmahdollisuudet jäävät olemattomiksi ja YVA-lain myönteisestä hengestä huolimatta pelkäksi viranomaisten asukkaiden leikittämiseksi ja kiusaamiseksi.

Laskujeni mukaan tähän mennessä Ämmässuolla on tehty, kännistetty tai meneillään

- Espoon kaupungin Ison-Ämmässuon ja Kulmakorven YVA:t,
- Pääkaupunkiseudun voimalaitosten voimalaitosjätteiden YVA,
- Pääkaupunkiseudun Rakennusjätteiden käsittelylaitoksen (nyk. Ekopark Oy) YVA
- YTV:n kaatopaikan laajennuksen, lievästi pilaantuneiden maiden ja pilaantuneiden maiden käsittelyn YVA
- Espoon kaupungin maanlajitusalueiden Iso-Ämmässuon ja Kulmakorven laajennuksen YVA
- YTV:n sekajätteiden käsittelylaitoksen YVA
- tämä kyseinen YTV:n biojätteen käsittelyn ja tuhkien sijoittamisen YVA
- Ekoparkin (nyk Kuusankoski Oy:n ja YTV:n) laajennuksen YVA
- eilen kuulutettu YTV:n kaatopaikan laajennusalueen vaihtoehtoisen käytön YVA
- lisäksi Ämmässuon-Kulmakorven alueen toimintojen ympäristövaikutusten kokonaisarvio

Nytkin on siis meneillään 3 YVA-menettelyä Ämmässuon alueella. Tämän jälkeen Ämmässuon alueella on siis tehty 15ta eri hankkeen tai niiden laajennuksen ympäristövaikutusten arviointia. Kaikki tämä vyörytys kaikkien muiden alueelle sullottujen yvaamattomien hankkeiden ohella on tehty vain 7:n vuoden sisällä eikä loppua näy tulevan. Asukkaat on siis alistettu kohtuuttomaan asemaan, jota täydellä syyllä voi pitää jo ympäristöviranomaisten jatkuvana kiusantekona asukkaille.

Viranomaisten valvonnan puutteellisuuksissa ja toimijoiden lupamääräysten rikkomisessa asukkaat on alistettu jatkuvaan valituskierteeseen, jotka nekin vievät oman aikansa ja energiansa. Välttyäkseen tältä kierteeltä asukkaiden on pakotetusti hoidettava myös lupavalitukset eri oikeusasteisiin. Tilanne olisi kohtuuton missä päin maailmaa tahansa. Kaikesta huolimatta viranomaiset eivät ole halunneet selvittää alueen sosiaalisia ja terveydellisiä vaikutuksia.

Luottamusta ja myönteistä ilmapiiriä akselille Ämmässuon lähiympäristön asukkaat vastaan hankkeista vastaavat, viranomaiset ja poliittinen päätöksenteko ei näin rakenneta. Ja kaikki tämä alueella, jonka arvoja vastapuoli ei ymmärrä eikä halua tunnustaa.

Lisäksi yhdyn Espoon omakotiyhdistys ry. – Esbogårds egnahemsförening rf. nimissä jätettyyn usean yhdistyksen yhteiseen mielipiteeseen YVA-selostuksesta.

Samoin toistan, kuten yhdistyksetkin, aikaisemmissa muistutuksissa, huomautuksissa, lausunnoissa, mielipiteissä ja valituksissa esitetyt perustelut sille, ettei Ämmäsuon – Kulmakorven – Kauhalan alueen kuormitusta tulisi lisätä vaan jo olemassa oleviakin toimintoja on ryhdyttävä ajamaan alas.

7.3.2005

Arja Alho

Liite:

Muistutus pääkaupunkiseudun (YTV) Jätehuoltolaitoksen ympäristölupahakemukseen koskien Ämmäsuon kaatopaikan n. 60:n hehtaarin suuruista laajennusaluetta kiinteistöillä RN:o 1:384 ja 1:375 Espoon kaupungissa sekä kiinteistöillä RN:o 2:58, 3:16, 3:41 ja (:8 Kirkkonummen kunnassa (UUS-2004-Y133-121). 8.6.2004.

Tiedoksi liitteineen:

Sosiaali- ja terveysministeriö
Meritullinkatu 8, PL 33
00023 Valtioneuvosto

Ympäristöministeriö
Kasarminkatu 25, PL 35
00023 Valtioneuvosto